

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Boblnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Zile mari la Blaj.

Adunare, cum dela 1848 mai măreață nu s'a văzut! — Capii celor două biserici iar împreună, ca pe Cimpul Libertății! Vlaicu înălțind sărbarea prin zboruri cu mașina sa.

În numărul nostru trecut am publicat știrea, că «Asociațiunea» își va ținea adunarea sa mare anuală, în zilele de 28, 29 și 30 August la Blaj, de-odată cu «Societatea pentru Fond de teatru».

Revenim azi asupra acestei vestiri, arătând cetitorilor nostri din popor, pe cât putem, însemnătatea acestor sărbări.

Din capul locului trebuie să spunem, că: sărbări atât de mărețe și însemnate pentru cultura poporului român din această patrie, nu s'au văzut altele în Ardeal, Ungaria și Bănat, doar nici odată, de când putem vorbi de o viață culturală la poporul nostru.

Iacă de ce:

I. «Asociațiunea», acest cel dintii și mai de seamă așezământ cultural pe care îl avem și noi Românii din această patrie, și cu care ne mândrim cu toții, fără privire că suntem după religie uniți ori neuniți, — împlinește 50 de ani, jumătate de veac, decind s'a înființat. Și dacă un așezământ mult mai mic, o familie chiar, să bucură și prăznește împlinirea cu pace a unei vieți de jumătate de veac, — cu cât mai virtos să bucură un popor, când ajunge a sărba plinirea unei astfel de stații de vreme în viața unui așezământ ce-i e atât de scump sufletului, precum Asociațiunea ne este, și mai ales ne va fi, nouă tuturor. Că are poporul român cuvânt a să bucura de această plinire de vreme! Căci dacă mulți ani, poate două din trei părți a vieții sale, «Asociațiunea» a dus o viață foarte modestă, aproape nesimțită în roadele sale pentru desvoltarea culturală a

poporului nostru, — apoi trebuie să recunoaștem cu toții, că de vre-o 15—20 ani, ea s'a avântat la o viață din ce în ce mai simțit roditoare pentru neam, și pe zi ce merge, lucrarea ei să vede lărgindu-și alviile, adâncindu-și-le, și turnând în ele riu de apă a cultrui, pe care o răvarsă peste tot ogorul neamului, făcându-l din ce în ce mai roditor, mai înfloritor!

După-ce pentru pătura cultă a poporului a săvârșit marele fapt al înființării unei strălucite școli civile de fete, care dă păturei culte a neamului pe cele mai alese fiice; după-ce tot pentru trebuințele păturei culte, a scos la lumină însemnata și folosită lucrare: *Enciclopedia Română*, apoi a zidit mărețul *Muzeu Național* la Sibiu, — mai nou *Asociațiunea și-a întors privirea spre popor!* Și chiar acum în preajma jubileului ei de jumătate de veac, ne poate arăta un lucru care par'că mai mult ca ori-care răspunde numirei și scopului ei de căpetenie: vărsarea de cultură în popor! Acest scop îl slujește faptul că din anul de față începînd, Asociațiunea dă fiecărui membru ajutor al său (care-i dă pe an taxa de 2 cor.), cite 10 cărți de cetit și un mic calendar. Așadar le dă napoi și ca marfă pipăită, doar chiar mai mult decît primește dela ei (căci cele 11 cărți fac mai mult ca 2 cor!) iar prin cuprinsul lor ales, folositor, le dă o bogăție de cunoștințe cari nu să pot prețui și măsura! — Și vom vedea încă multe alte fapte înveselitoare, înțelepte, puse la cale în viitor de conducerea Asociațiunii spre ridicarea suflutească, denoi de toți dorită, a poporului!

În fața acestor stări și nădejdi ce să leagă cu bun temei de «Asociațiune», cum era ca iubileul ei să nu fie sărbătorit în chip cît mai măreț?

Și ca să-i rînduiască aceste sărbări, să-i încununeze fruntea iubilară cu alese și strălucite cununi, înștiințatu-s'au vrednicii Români din Blaj! Și acum ei sunt în plină și obositoare lucrare, pentru a face ca măreț să iasă praznicul cultural a cărui rînduire au luat-o asupra lor.

— Să va vedea apoi la Blaj, ce de zeci și zeci de ani nu s'a mai văzut în viața noastră de popor oropsit: Va fi de față la sărbări: Excelenția Sa Prea sfințitul Metropolitan al Românilor gr. catolici *Dr. Victor Mihali de Apșa*, și, negreșit, Prea Sfințiii Episcopi *Dr. Hossu* dela Lugoj și *Dr. Radu* dela Orade! Apoi tot strălucitul stat de canonici, propopi și sute și mii de mirenii fruntași ai bisericii unite.

Iar ceea-ce trebuie să înveselească pe ori-care Român, de ori-ce confesiune ar fi el, e făgăduința ce a făcut-o celor din jurul seu Excelenția Sa Metropolitanul Românilor gr. orientali *Ioan Meșianu*, care a spus, că va face tot ce e cu putință, ca să fie și *Exc. Sa de față la marile sărbări culturale naționale dela Blaj!* — Și, de sigur, acolo va fi și tinerul Episcop dela Caransebeș *Dr. M. Cristea*, și, așa credem, și *P. S. Sa Ignatie Papp* dela Arad, cu mulțime de asesori și protopopi în jurul lor, — și cu sute și sute de cărturari fruntași dintre mirenii bisericii lor.

Să va da astfel Românilor, adunați în număr mare, încît abia o să-i încapă Blajul, — li-se va da se mai vadă, ce dela 1848 n'au mai văzut: pe capii celor două biserici românești, ieșind alături, braț la braț, din istorica *Catedrală dela Blaj*, și luînd apoi, tot așa alături, parte la ședințele în cari va fi sărbătorită cultura română,

apa fărmeacă ce dă viață și bisericilor lor și tot poporului nostru!

Vrednic lucru este dar să ostenească tot cel-ce numai poate, la Blaj pe zilele numite, că lucruri frumoase va vedea, cuvinte luminate va auzi, și mai mîndru de sine ca Român acasă va veni!

*

II. Punct însemnat în firul sărbărilor dela Blaj este: adunarea Societății de teatru, de sub președinția dlui *Dr. Ioan Mihu*. Darea de samă cu care va sta nainte comitetul conducător al acestei Societății, va aduce adunării bucurie mare: În decursul anului trecut, la întreprinderea vrednicului președinte, guvernul a primit și a întărit schimbările ce s'au făcut în statute prin adunarea extraordinară dela Brașov, dînd Societății putința de a să apropia în măsură neasămănat mai mare de adevărata sa țintă: întruparea teatrului național român, decum avea această putință după statutele vechi!

În temeiul Statutelor nouă, Societatea, care până aci avea numai dreptul de a aduna fond teatral, — are acum drept a pregăti și întreține trupe teatrale, după cît vor ierta-o puterile, iar la timpul seu a înființa chiar un teatru statornic! E acesta un mare cîștig de drept recunoscut de stat pentru Societate, — pentru care marea obște românească are să fie mult recunoscătoare conducerii Societății.

Cei-ce își aduc încă aminte de Cuvîntul de deschidere din anul trecut al președintelui Societății de teatru dl *Dr. Mihu*, cuvînt ce a fost atât de cu plăcere primit, pentru că ne dădea un întreg program cultural de muncă, program foarte cuminte chibzuit, — vor aștepta negreșit cu viu interes noul cuvînt al dlui *Mihu*, care, fără îndoială, va fi iarăși o luminoasă îndrumare pentru cei ce doresc

și voesc a munci în ogrorul cultural pentru înălțarea poporului nostru spre zile mai fericite!

III. Dar dacă aceste două adunări culturale își au pentru noi toți puterea de atragere prin cuprinsul din lăuntru al lor, nu mai puțin mult atrage lumea română spre Blaj faptul, că la această adunare își va face cel dintii zbor al său în Ardeal, 'cel dintii zburător român cu mașina, inginerul A. Vlaicu, cel atît de sărbătorit la București pentru reușitele sale zboruri cu mașina cea descoperită de el însuși!

Azi popoarele cele mai mari își încoardă toată istețimea fiilor lor celor mai buni, a arăta ceva cît mai desăvîrșit în cucerirea văzduhului, în zborul prin patria pîn'aci necucerită a șoimilor și vulturilor. Și inginerul Vlaicu dă azi lumii una din cele mai desăvîrșite mașini de zburat, simplă, ușoară și sigură în ținerea cumpănei în aer, — și în zborul lui noi nu vedem numai ceva ce n'am mai văzut, ci totodată o biruință a descoperirii tehnice române, în lupta de acest fel a neamurilor de pretutindenea!

După înălțările sufletești ce ni-le vor da ședințele celor două așezăminte culturale, desfăta-să-vor ochii noștri în înălțarea prin văzduh asupra Cîmpului-Libertății a celui dintii zburător și descoperitor român!

Iată dar, că multe cuvinte avem, a grăbi cu toții la Blaj pe zilele de 28. 29. 30. August, cari zile mari vor rămînea în istoria străduințelor și mișcărilor noastre culturale.

Societatea pentru fond de teatru român

Își va ținea

adunarea sa generală în Blaj

în zilele de 16/29 și 17/30 August 1911.

Invităm la această adunare generală pe toți membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători ai Societății, precum și pe toți binevoitorii și sprijinatorii culturii românești.

Programul adunării: Ședința I.

Marti, în 16/29 August 1911.

1. Deschiderea adunării generale, la 9 ore a. m.
2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării.
3. Prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă, precum și a rapoartelor de casă.

4. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.
5. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea rapoartelor de casă și a socotelilor.
6. Alegerea unei comisii de 5 membri, cari în înțelesul §-ului 5 din statutele societății, vor înscrie membrii noi — fondatori, pe viață, ordinari și ajutători.
7. Citirea conferențelor corespunzătoare scopului societății, anunțate președintelui înainte de adunare.
8. Inchiderea ședinței.

Ședința II.

Mercuri, în 17/30 August, 1911.

1. Deschiderea ședinței la orele 10 a. m.
2. Citirea sumarului ședinței precedente și verificarea lui.
3. Raportul comisiei pentru înscrisura de membrii noi.
4. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casei.
5. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.
6. Determinarea locului, unde să va țina adunarea generală în anul 1912.
7. Alegerea unei comisii de 3 membri, pentru verificarea sumarului din ședința a II-a.
8. Inchiderea adunării.

Brașov, 5/23 August 1911.

Virgil Onițiu m. p., Dr. Iosif Blaga m. p., vice-prezident. secretar.

UNELE—ALTELE

Adunarea dela Hațeg,

care să ține poimîne, în 19 Aug. (Schimbarea la față), după știrile ce avem, va fi măreață! Este un mare interes pentru ea prin toate comunele.

Vie poporul cu drag, căci voles să va duce și cu suflute mult luminate și înălțate, prin cele ce va auzi și va vedea la această adunare de frați Români!

Lucru slab la Șomcuta!

Un cinstit Român, cetitor al folilor noastre, ne trimite plin de dreaptă măchnire, invitarea dela o petrecere pe care tinerimea maghiară din Șomcuta și jur, o arangează în 19 August, în folosul bisericii reformate maghiare.

Și între arangiatorii acestei petreceri, printre cei 31 de tineri unguri și Jidani (2 Goldstein-i, 4 Hirsch-ii), să vad și următorii tineri români.

Ioan Avram, Ioan Butsan, Dr. Sim. Butean, Romul Buda, Ioan Chira Emil Cutean, Alexandru Nyllvan, Todor Pașca, Dr. Aurel Tarța, Victor Tarța și Dr. Aurel Nyllvan (acel din urmă membru în comitetul partidului național!)

Rămînem zăpăciți în fața acestei ultări de sine! Mai ales că bunul Român ce ne trimite invitarea, ne împărteșește și următoarele:

...«oare între arangiatorii unei petreceri românești, cîți Unguri iau parte? Ba acum de curînd în 30

lulie, cînd dl Bănuțiu a fost la noi, — Ungurii demonstrativ au luat loc pe un ambit în crîșma unde se preda concertul și au dăindit, ca vegabunzii, cugetînd că vor isca ceva zarvă, și vor putea face peste puțină a să auzi pre-darea! Dar intrare nu au plătit! Pentru aceasta vrednicesc să iee tinerii români parte la petrecerea lor, încă ca arangeri?»...

Drept ai, iubite suflet bun de Român! cînd pui aceste întrebări și te năcăjești pe tinerii din vorbă, care, uite, ce puțin simțitori sunt în prvința asta: batjocora streinilor în jurul petrecerii lor românești, o înghit în tăcere, o uită în 3 zile, și peste cîteva zile își dau bucuros scumpa iscălitură alături de toți Hirsch-ii și Goldstein-ii, pentru o petrecere ungurească în folosul bisericii reformate!

Vai de noi!

Cercetarea

pentru alegerea dela Orăștie

să începe în săptămîna viitoare, prin un jude dela tabla regească din Cluj, ajutat de personal dela judecătoria din loc. Deja pe Marti sunt chemați unii, iar alții pe Miercuri, de aci încolo zilnic cîte 10 20—30 de inși.

Ei vor fi întrebați să spună, sub jurămint, ce știu despre felul cum s'a lucrat din partea oamenilor lui Farkas pentru cumpărarea prin mîncări și beuturi și prin bani, a alegătorilor ca să voteze cu ereiul numit și cum au fost hărăniți pe sate înainte de alegere, cum au fost închiși în sala hotelului „Transsylvania” și ce s'a petrecut în acea sală (de s'o afla un om de omenie să spună drept toată porcăria ce s'a petrecut în acea sală, care să prefăcuse pe 2 zile în crîșmă ordinară puturoasă, și în dormitor fără paturi, oi așa cu tăvăleală pe jos!) și chiar ieșitoare că nu-i mai lăsau pe oameni afară nici la nevoie, de frică că le fug), — apoi las' de n'o avea ce auzi județul trimis dela tablă!

E aci vremea cînd să vor vâdî bunii și răi, cei stăruitori în păcat și cei pocăiți creștinești!

Vom urmări cu toată luarea aminte aceste ascultări și vom aduce amănunte despre cei ascultați, arătînd care cum s'a purtat.

Rugăm de nou pe frații noștri Români, chemați a face mărturie dreaptă asupra curățeniei ori necurățeniei alegerii trecute, — să se întoarcă macar acum cu sufletul spre Dzeu și de au greșit la acea alegere, să nu mai păcătuiască și acum, în fața legii, punînd cumva mărturie mincinoasă, după-cum li îndeamnă Jidovii pe cari i-au slujit atunci. Că acei Jidovi ce le pasă de sufletul creștinului. Le pare chiar bine dacă îl pot împinge în ispită și în negru păcat! Oamenii noștri să-și aducă însă aminte și de rușinea naintea semenilor lor!

Iar de-or fi toți drepti și vor mărturisi drept, — ieși-va la iveală că această alegere prin mișelie s'a făcut și rușinea de pe numele întregului popor din cerc, spălată va fi!

Apărarea celor ce au dat recursul e incredințată în mîinile istețului avocat Dr. Victor Bontescu (Hațeg). Cei ce, fiind citați, nu știu că despre ce anume vor fi ascultați, — treacă pe la cancelaria dlui Dr. Vlad, unde vor afla pe dl Dr. Bontescu ori pe substitutul său și iee-și acolo știre despre lucru.

— Știm că de săptămîni de zile au pornit pe sate Jidanii și agenții lui Farkas. Pe Valea Geogiului a colindat cutezătorul Szeghő, unul din cei mai mari dușmani a tot ce e românesc, — și el învață pe oameni ce să spună la județ. De sigur lucruri violente li învață. Vom vedea și vom arăta cine s'a dus după povața celor răicare își rid de rătăcirea sufletului creștin și de pierderea lui, și cine a ascultat de glasul oinstit al sufletului și s'a gîndit la Dzeu cînd a mărturisit!

Ce spune „Szászváros”?

Vorbînd de pertractarea recursului dat contra alegerii celei de nimic dela Orăștie, foaia ungurească din loc scrie, că pira asta nu o vede peste tot cu plăcerel Căci ea, iar o să aprindă patimile, ura, neînțelegerea, care ajunsese la așa mari înălțimi în vremea alegerii și după aceea luni de zile! «Astfel de stări răsturnate dorim să le vedem cît mai rar!» (Da, după ce ni-ați furat prin mișelie dreptul nostru, apoi alte stări de acelea, zile de luptă, să vie cît mai rar, ca să alba jidovul căruia v'ați închinat, cît mai multă pace a-și suga osul...) Și zice că partidul român ar face bine să-și retragă recursul, că încă nu e tirziu, ca să nu să mai iriteze și aprindă tot poporul, prin reînvierea tuturor celor ce s'an făcut atunci!

Că, zice, citarea celor vre-o 9 mii de martori (din cari peste 2200 sunt puși de contra-recursul ciufală a jidanului), arată că nu e vorbă aci de o luptă serioasă, ci mai mult de o năcăjire, supărare a unora contra altora.

Apoi da, contra-recursul așa e. Numai o batjocură, o nebunie, — dar recursul nostru e lucru izvorît din știrea dreaptă a lucrurilor.

Lasă numai să meargă și bunî dar și mișelii naintea legii, să arate ce față au și acolo. Să-i vadă lumea pe cei răi, cum mint și joară strîmb sub aripile de satan a agenților lui Farkas, deputatul vostru! Că așa credem și noi, că vi-s'ar lua o piatră de pe suflet, dacă noi ne-am retrage recursul!

Din Saschiz

ne scrie dl învățător Nic. Dragomir, că cele scrise despre dsa în numărul trecut al foii „Libertatea” nu sunt deloc adevărate, că ar fi numai scorniturile unui dușman

al dsale, dar dsa nici cind n'a fost prigonitor al tricolorului român și n'a asmuțat nici cind pe gendarmi contra lui.

Luăm la cunoștință declarația dlui învățator Dragomir și fiindcă nu putem și care din doi are dreptate, — provocăm prin aceasta pe trimițătorul știrii, să vie cu adevărarea lucrului ce l'a scris, — căci a din potrivă, îl dăm cu numele în foșie ca pe unul ce trimite neadevăruri redacțiilor.

Și peste tot rugăm pe toți cîți ne scriu, a fi foarte drepiți în ce spun, a nu mări lucrurile pogrind pe unii alții, — ci a fi gata a adevărul fiecare cuvint ce îl pun pe hîrtie. Ura, patima, răzburmarea prin foșie cu hule nedrepte, mai curind să întoarcă împotriva celui ce a hulit!

Trimițătorul știrii din numărul 29 al foii noastre are cuvîntul. După aceea vom spune și noi pe al nostru.

Din pildele altora.

Să știe că la 1871, în urma orfincenului războiu dintre Franța și Germania, sfîșit cu atîta nenoroc pentru Francezi, — două provincii (părți de țară): Alsația și Lorena au fost rupte din trupul viu al țării lor mame Franța și alipite la Germania. Poporul din aceste două provincii însă, să socotea și să mai socotea pe sine și azi, ca ținîndu-se de națiunea franceză, și nici decît de cea germană, a cărei hotare politice s'au întins ca un ghiț peste timpul lor.

Timpul însă a adus cu sine, că poporul francez din Lorena și-a cam pierdut portul național și l'a corcicit. Mîndri apărători ai sufletului francez însă, au pornit mai nou o luptă mare și întehită pentru apărarea portului vechiu național. La serbările naționale să cere înfățișarea în port național și numai în acesta! Marea revistă franceză „L'illustration” scrie despre astea (precum ne traduce cu bunăvoință dna Dr. Erdély):

Până ce în o parte a Elizației să mai poartă cu evlavie vechiul port național al țării, în Lorena țărăncele au început a imita (a maimuța) moda dela Paris. După 1871 artiștii francezi dorind a demonstra pe lingă Alsația și Lorena, și pîrîndu-le că portul lorenez prea e lipsit de ceva original, au iscodit ei un port frumuseț, care a trezit nimire, că ce drăguț el și 40 de ani Loreneza a fost arătată peste tot locul, pe scenele teatrelor ori la petreceri, în acest port nou, măiestrit, a-nume iscodit.

Dar portul vechiu, original, lorenez, nu era așa, căci poporul acesta cruțător și practic, a respins dela sine tot soiul de strălucire, de lux. Așa cum era portul lui era și el, del simplu, totuși destul de drăguț: poale vîrgate adunate în cute (crețe); pe umeri o maramă, și șorță mai bătaoară la ochi, o oăiță frumos cusută și o cruciuliță de aur atrînată la glî de o fundă (primă) de catifea.

Mai nou, multor patrioți francezi din Lorena, le pare rău de acest port original, părăsit și înlocuit cu altul ori și olt mai drăguț, ar fi acesta. Doar portul cel vechiu e martor grăitor și aducător aminte de zile mai bune pentru nenorocitul popor rupt dela sinul țării mame,

De aceea un francez cu inimă mare pentru mîndria trecutului Alfred Lanby, a început să răscolească prin lădițele buniceilor loreneze și să scoată de pe fundul lor părți din portul cel vechiu al țării, port pe care ele l'au purtat în copilăria lor atît de voioase și fericite! A făcut cîteva costume după modele vechi, necorcite, — și abia a putut face pe șase fete să le îmbrace și să se duă așa la o petrecere aleasă, unde celelalte costume de modă nouă stăpîneau! Cînd colo portul vechiu, cel adevărat lorenez, a fost primit cu o plăcută nimire, din partea lumii adunate la ball. Pretinele celor 6 fete, văzînd că ce bine le stă aceloră în portul vechiu, s'au pus și ele pe lucru, și-au făcut și ele haine de aseă, și la altă petrecere au fost 10 în costumul național vechi u reinviat, la alte 20, apoi 40. și azi e o întrecere între femeile loreneze de a întrona iarăș în casele lor vechiul port național, — care le vorbește de părinții și moșii cari l'au purtat în zile fericite pentru țara lor.

Iaca o pildă mult grăitoare cum un popor înțelegător, luminat, cult, știe să și arate inima sa națională și prin semne din afară, prin port, la care ține ca și la limba sa și ca la tot sufletul seu național!

Din România.

Sărbările Ligei-culturale din București.

În zilele de 28 August st. v. (Duminică), 29 (Tăierea capului Sf. Ioan) și (30 luarea Griviței) vor avea loc în parcul Carol I. de pe cîmpul Filaret, mărețe serbări populare date de Ligă.

Pregătirile au început de multă vreme și să lucrează cu zor ca publicul să se poată bucura timp de 3 zile de cele mai alese desfătări.

Di B. St. Delevrancea, ministrul lucrărilor publice, prețuind însemnătatea acestor serbări, a binevoit să dea o scădere de 75 la sută pe Căile ferate Române, din oricare punct al țerei!

Intrarea la serbările gratuită, avînd numai a cumpăra un bilet din Loteria-Ligei (1 leu).

Între punctele care alcătuiesc programul sărbărilor, sunt:

1. Sboruri cu mașini; 2. Expoziție de costume naționale din toate ținuturile locuite de Români. Celor mai frumoase să vor da premii; 3. Doine cîntate din caval de ciobani din Vrancea; 4. Mare tombolă (loterie) cu toate numerile cîștigătoare; 5. Cinematograf special; 6. Ruletă și cășori; 7. Călușei și dulap; 8. Serenade venețiene și coruri pe lac; 9. Muzici militare; 10. Bal popular cu diferite surprize; 11. Bătae cu flori, serpentine și confetti; 12. Dansuri și hore naționale; 13. Waterchute; 14. Întreceri de biciclete și automobil; 15. Premii de frumusețe și poștă; 16. Lupte de box, exerciții la bare și jocuri gimnastice; 17. Artiștii și rachete; 18. Piese teatrale la arenele romane; 19. Julian; 20. Asaltul dela Grivița (30 August), etc., etc.

Adeca așa sărbări mari și cu multe arătări, cam cum au fost cele dela Exerciția cea mare!

Inceputul serbărilor va fi la ora 10 dimineața și se vor ține pînă la 2 noaptea. Tranziviele vor fi la îndemîna publicului în tot timpul.

Se prevede de pe acuma îmbrulzire de lume multă.

Primejdia Chineză.

De o vreme încoaci ziarele europene și americane aduc știri tot mai cîndate și îngrozitoare despre primejdia cu care ne amenință „rassa galbenă”, pe noi cei „albi”. Cel mai mare și totodată cel mai periculos popor dintre neamurile galbene, sunt Chinezii, poporul uriaș din Azia, care e socotit de toată lumea amarit, necult și zdrobit total după înfrîngerea suferită din partea Japonezilor în războiul din 1894-95. Chinezii aparțin rasei mongolice; sunt niște oameni de statură mică, au față rotundă, ochi mici, nas mic și turtit, făci reșite, buze groase, par negru, pe care-l tund, lăsînd numai un smoc, o chică în creștet. Sunt blînzi, politicoși, foarte muncitori, lacomi după parale, mincinoși, și hoți; ca negustorii dau mult de furcă europenilor. Impărăția chineză, are o întindere) de peste 11.080.650 Km². Locuitorii ei sunt peste 402 milioane.

Au dară de ce să teme popoarele culte ale Europei și iscusții Americani. Cînd chinezii, — cari, după cum să vede, nici nu sunt așa proști cum își închipue lumea, — se vor mișca odată, și fiindu-le țara prea mică, vor trebui să se împraștie pe acolo, unde pot trăi, Europa pe și America cu năzuințele lor socialiste, unde muncitorii să rupă a avea tot mai mari plăți după munca lor, — vor suferi o schimbare temeinică în privința asta.

Căci iată ce scrie generalul englez Hamilton, un bun cunoscător al Chinei, despre „primejdia galbenă”.

Numitul general, mai înainte de toate este nimit de hărnicia fără seamăn a lucrătorului chinez.

Nici-odată, zice dsa, nu mi-am închipuit, că poate să fie în lume un soi de oameni, care să lucreze cu atîta patimă! Puterea de muncă a Chinezului este uimitoare! Și toate însușirile chinezului muncitor, puterea lui, agerimea lui, să plătesc cu cel mult 25-30 băni pe zi! Dar tocmai în aceste însușiri e primejdia galbenă pentru neamurile albe! Acuma, cînd țările la noi ajung din ce în ce mai neîncăpătoare, din pricina ușurinței de călătorit prin ele, nu vor ținea multă vreme stările de azi ca oamenii unui colț de lume să fie plătiți cu un șiling (1 cor. 20 fil.), iar ai celuilalt cu o centimă (1 banuț), pentru unu și același lucru!

Europa nici nu bănuște urmările de mare însemnătate a cezurii pacifice din partea rasei galbene! Socialiștii nostri, cari propovăduiesc „egalitate” la muncă, nu prevăd urmările învățăturilor lățite de ei. Lucrătorii lumii albe trebuie să aleagă una din două: ori să păstreze aplicările războinice în fiii lor, suportînd toate greutățile ținării marilor armate, ori să înceapă lupta economică cu potrivnicii lor de rassa galbenă, luptă, din care vor eși cu totul biruiți.

Pentru a opri pe asiatici să nă-

vălească în spre Europa, ca să silească pe lucrătorii nostri scăzînd prețul muncii, să lucre aproape pe nimic, europenul n'are decît numai un singur mijloc: s'abia.

Să nu să uite că la spatele civilizației apusene, stau milioane de oameni, cari așteaptă numai clipa potrivită să cucerească tot ce s'a cîștit pînă acum. Toate învățăturile socialiştilor și a celor cari sunt împotriva armatei ar fi frumoase și chiar folositoare, dacă pămîntul ar fi locuit numai de mielușei.

În privința însușirilor războinice ale chinezilor, generalul Hamilton zice, că China nordică, aceea pe care a putut-o examina mai amănunțit, poate da soldați neîntrecuți, cari să supoarte greutățile unui războiu. Singurul lucru ce le lipsește acum sunt: oficerii. Dar și aceștia vor fi în curînd formați și atunci China va fi primejioasă și militărește și economiceste pentru europeni și americani!

Dela meserieși.

„Reuniunea meseriașilor Români din Orăștie”, și a redacției Sîmbătă, în 12 l. crt., seria ședintelor literare, cari să vor ținea de aci înainte tot a doua Duminică din fiecare lună, după amiază la 5 ore, în localul Reuniunii din casele „Ardeliana”.

Ședința a deschis-o președintele, dl. A. Cristea, arătînd însemnătatea ședințelor literare ca mijlocul cel mai potrivit pentru a ne cunoaște și învăța limba și cultura românească.

Di vice-președ. Petru Ilieș, a citit apoi o mică disertație despre istoricul Reuniunii. Iar dl. Petru Groza v a citit nuvela „Comoră”, de A. Ciurș, și următorii domni și dsoare au declamat: Petru Groza, Const. Borza și Mih. Buda: „Chief”, de V. Bontescu; Patrachie Iacob: „De demult”, de O. Goga; Vasile Palade: „La Smîrdan”, de G. Coșbuc; Ioan Chereșes: „Futurile și varza”, de G. Sion; Const. Borza: „Sărăcia, fericirea și munca”, de Murășan; Petru Rusu: „Eroul dela Königgrätz”, de St. Iosif; Floarea Popescu: „Așteptare”, de O. Goga și Roza Boldor: „La Oglindă”.

După încheierea programului s'au sortat între cei de față (60-70 persoane) 4 rame de fotografii și 6 cărți diferite. Toate obiectele le-a dăruit și confecționat dl. Petru Ilieș, compactor și vice-președinte, căruia și pe calea aceasta trebuie să i-se aducă mulțumită și recunoștință. Tot dînsul a făcut și o frumoasă decorațiune a sălii, cu flori și inscripții. Sortarea obiectelor introdusă tot de dl. P. Ilieș, să face pe baza cărții de prezențe, în care fiecare participant își primește numărul la intrarea în sală.

Apoi să aruncă atîți numeri într'o urnă cîți participanți s'au constatat după cartea prezențelor, iar persoana care corespunde în cartea prezențelor cu numărul scos din urnă, cîștigă un obiect dintre cele dăruite și trase.

De încheiere președintele a mulțumit publicului pentru încurajarea ce-o dă, sprijinînd prin venirea sa năzuința de cultivare a meseriașilor nostri.

Astfel înțlia ședință literară din anul acesta, care a fost din toate punctele de vedere reușită, ne dă nădejdea că cele viitoare vor fi tot mai bine cercetate și ne vor mulțumi tot mai mult așteptările ce legăm de ele.

Intiul zburător român inginerul A. Vlaicu la Blaj.

Din Blaj primim următoarea înștiințare:

Cu prilejul serbărilor culturale, cari să vor desfășura la Blaj, în 28, 29 și 30 August st. n., obștea românească va avea rara fericire de a să desfășure în zborul cu mașina a dlui inginer A. Vlaicu, care a ținut să înalțe nimbul serbărilor prin zborul cu mașina sa cea mai nouă, făcută după iscodirea proprie.

Zborul inginerului Vlaicu va fi o frumoasă arătare în pervazul serbărilor iubire a culturii române!

Români de pretutindenea, grăbiți a fi martori a acestui triumf al științei române. Nu întorziți a răsplăti cu obolul vostru năzuințele și jertfa ce aduce un fiu al neamului și al țării noastre pe altarul științei universale.

Spre orientare, avizăm onoratul public românesc, că zborul va avea loc în a doua zi a serbărilor: Marți, în 29 August sau, la caz de timp neprielnic, Mercuri, în 30 August n., între oarele 5—7 d. a.

Biletele de participare de persoană:

1. Loc I. 10 cor.
2. „ II. 5 cor.
3. „ III. 2 cor.
4. „ IV. 1 cor.

Anunțările să se facă negreșit până la 25 August, ca comitetul arangiator să poată lua măsuri pentru trenurile de lipsă, trimițându-să de-odată prețul biletelor la adresa: *Ioan F. Negruțiu jun. inginer, Blaj (Ba'ázsfalva).*

Comitetul arangeator.

Cinstea negustorilor jidani în România.

Găsim prin foi scoasă la iveală o arătare mult grăitoare despre felul cum știu Evreii din România să facă negoț și să ajungă la bogăție.

Vorbim numai despre cei din România, fiindcă cifrele ce vom înșira mai jos, sunt scoase din viața și faptele lor. Iar despre cei din alte țări, de pe la noi chiar, cine poate, creadă că-s mai buni.

Profesorul universitar Cuza dela Iași, care îi pîrjolește rău pe jidani prin scrierile sale asupra lor, — a adunat date asupra bancroturilor negustorilor din 4 comitate ale României, în timp de 5 ani, arătînd în cite din acele bancroturi și-au închis prăvălia negustori români și în cite jidani? Și iaca ce-a aflat:

În anii 1905 până la 1910, așa-dar în cei mai noi 5 ani, au bancrotat (și-au închis bolțile, prăvăliile):

În județul	de toți:	Rom.: Jidani:
Iași	67 înși, din cari:	2 65
Văsiul	13 » » »	— 13
Roman	32 » » »	6 26
Neamț	58 » » »	1 57

Cetînd aceste cifre, s'ar afla poate unul-altul care ar zice: Apoi da, le merge așa rău Jidanilor, fiindcă

să face multă ațtăre împotriva lor, și le merge rău, mult mai rău ca la negustorii români! Sau ar zice: Asta e semn bun! În măsura în care ei bancrotează, se vede că se pustiesc din negoțul țării și fac, de silă ca de voe bună, loc negustorilor români, cari le cuceresc tot mai mult tărîmul de sub picioare!

Așa ar trebui să fie. Bine-ar fi să fie așa. Dar nu e așa. Ci mărimea numărului de negustori evrei bancrotați față cu numărul de Români bancrotați, arată cît de mulți jidovi mișei se găsec între negustorii evrei, față cu cei Români.

Căci cei unu doi Români bancrotați (siliți de nenoroc să-și închidă prăvăliile), au închis prăvălia lor de fapt în urma unei nenorociri oarecare ce i-a ajuns, — dar dintre Evrei nici doi la sută nu și-au închis prăvălia în cale cinstită, de silă împrejurărilor rele, ci aproape toți le închid spre a înșala: iau marfa pe credit dela casele mari de negoț, apoi cînd sunt datori mult-mult, — ascund bani și marfă și să înștiințază de bună voe «bancroți» (căzuți)! Și își lasă creditorii de pagubă; ei stau un pic închisi pentru bancrot mincinos și cînd ies din închisoare, își pun lanțurile de aur pe burtă și își plimbă obrăznicia cu fală printre cea lume cinstită. Unii, ca să aibă privilegiu a înșela de nou, își deschid prăvălia pe numele cutărui copil al lor ori pe-a nevastă, și ori că fac avere, avînd acum funduș bun de negustorit din banii înșelați la înștia bancrotare, ori că fac și pe numele lui Kohn-Ișor ori pe a jupnesei Zali, o nouă bancrotare!

Numerii de mai sus, nu ne arată cît de rău le merge negustorilor jidani în Țară, ci cîți mișei sunt printre ei! Tot al doilea bancrotează mincinos, înșelîndu-și groaznic pe creditorii

Așa-i «cinstea» negustorilor jidani din Moldova.

Despre cei de pe la noi, credeți mai bine, — de puteți.

Goreșpondență.

Cebea, Aug. 1911.

On. Redacțiune!

Petrecerea din 6 Aug. n. a. c. aranjată de tinerimea rom. din Cebea, a avut o reușită, atît morală cît și materială, deplin mulțamitoare! Bag numai de samă, că mulți dintre domni nostri să feresc cît numai să poate de popor. Și aceasta o bagă de samă deja și poporul. La petrecerea din Cebea un singur domn din cei din apropiere a fost: Dr. N. Oncu, adv. în Baia-de-Criș, care până azi are o deosebită plăcere a fi și a petrece în mijlocul poporului. Și cîțiva domni din Hălmgaiu.

Poporul nostru începe a ști să dea din ce în ce mai mult, luare aminte astorfel de producțiuni. Diletanți încă și-au implinit bine lucrul lor. Îndeosebi a jucat foarte bine pe Chiva (țiganca), tinera Ca-

rolina Clopotar, care prin istețimea cum a știut preda pe țiganca și prin vocea ei plăcută, a făcut întreg publicul s'o laude și ferească!

S'au făcut și suprasolviri la cassă: Dl Dr. Oncu, adv. în Baia-de-Criș, a dăruit 3 cor; Petru Anca 1 cor; un comisar 3 cor; Petru Todoran, preot 1 cor; Iosif Tisu; preot 2 cor; I. Andrei, preot 3 cor; Ioan Oprîșa 1 cor; Cornel Bașa 1 cor; Ioachim Florea 3 cor; Rusca sen. 1 cor; Pavel Mioc 1 cor; Petru Balta 2 cor; și alții sume mai mici. De tot s'a adunat la cassa 117 cor. 70 fil.

Toți diletanții mulțumesc dlui Ioachim Florea din Criștior pentru cinstea ce le-a făcut'o.

Spese la musică, pentru rugarea de concediu, pentru diletanți și pentru călușeri: 87 cor. 62 fil. Venit curat e 30 cor. 08 fil. — Din venitul curat s'au și comandat cărți pentru biblioteca parochială, anume: Dela librăria Arch. cărți pedagogice de 11 cor. 60 fil., dela Librăria Națională din Orăștie cărți literare de 17 cor. 44 fil.

S'a slujit astfel prin această petrecere o cauză culturală însemnată: *imbogățirea bibliotecii parochiale*, care să fie izvor dătător de lumină bunului nostru popor de aici. Iaca pentru ce așteptăm la astfel de privilegii tot sprijinul dela toți cei chemați a înțelege rostul înalt al astorfel de năzuinți!

Să nădăjduim în viitor mai bine.

Indreptare.

Cucerdea rom., Aug. 1911.

În Nr. 27 — 1911 a „Libertății“ un anumit T. L. vrea să facă comuna Cucerdea română de batjocură, publicînd niște lucruri cu totul neadevărate. Spune că preoții și învățătorii acestei comune trăsesc în mare dușmănie, din pricina căreia s'a dezbinat școala în unită și neunită.

Eu de 3 $\frac{1}{2}$ ani sunt în comuna aceasta, dar pot zice cu inima liniștită, că în acest timp amii preoți și învățători am trăit în vecinătatea cea mai bună și nu cred să fie în comuna noastră un singur om, care să zică că noi preoții ne dușmănim. Ear treaba cu școala stă altfel. Până în anul 1910 am avut ambele confesiuni o școală comună, supra-vegherea o purta biserica gr.-cat., iar nu cea gr.-or. pe cum scrie T. L. În anul 1910 gr.-or. și-au edificat școală nouă, și au ales învățător și s'au despărțit de gr.-cat. Cuvîntul pentru care s'au despărțit de gr.-cat. a fost ni că s'au înmulțit pruncii de școală și trebuia al doilea post de învățător, pe care l'au înființat acum gr.-orientalii, simțîndu-se în stare a-și ținea învățător.

În ce privește apoi școlile, nu sunt sărăcli goale, pe cum zice T. L., ci sunt edificii frumoase și corespunzătoare, cari pot face cinste oricărei comune românești.

Spune mai departe T. L., că numai $\frac{1}{4}$ parte a pămîntului e țărănesc, celalalt e nemeșesc.

Să mă ierte T. L. dacă îi spun că are informații false, pentru-că eu știu cu siguranță, că Românii au cu totul 2150 jughere în partea cea mai bună a hotarului, iar 3 domni unguri 1080 jughere, prin

urmare putem zice că $\frac{2}{3}$, e românesc iar $\frac{1}{3}$, nemeșesc. Și pot spune cu inima liniștită, că comuna noastră nu e așa rămasă înapoi pe cum o descrie T. L. Nu zic, sunt și oameni săraci și duși în America, ca în toate satele, dar sunt și oameni cu tragere de inimă pentru binele de obște. Verbind despre biserica gr.-cat. pe care o păstoresc, pot zice că parohienii au adus jertfe însemnate pentru biserică și școală. De 3 $\frac{1}{2}$ ani de cînd sunt preot aici, s'au edificat biserică și școală nouă, de piatră, frumoase. Pentru aceste edificii s'au aruncat repartiție pe popor, care aproape întregă e plătită, ceea ce dacă poporul ar fi rămas înapoi, nu s'ar fi putut îndeplini, pe cum dovedesc alte pilde.

Asemenea au adus jertfe însemnate parohienii gr.-orientali pentru edificarea școlii lor, și după cum știu își vor zidi și biserică în timpul cel mai scurt.

Zice mai departe T. L. că este în comună o moșie de 500 jugăre de vîndut, dar i-i teamă, că nu va ajunge în mîna românească, fiindcă preoții nu s'a interesează de popor. La aceasta îi răspund: Că preoții s'a interesează de popor și de înaintarea lui, o dovedesc cazurile de mai sus înșirate, iar moșia de să va vinde ori licita, e prea cu puțință că va ajunge în mîna românească, fiind datoră pe ea către „Albina“.

Amintește mai departe T. L., că în comună a aflat o mulțime de case părăsite. Eu le-am numărat și aflat cu totul 5, nelocuit. Au fost poate goale mai multe atunci, căci oamenii, zăvorîndu-și casele s'au dus la lucrul cîmpului, iar lui T. L. i-s'a părut că sunt pustii.

Acestea am voit a le aduce la cunoștința obștei cetitoare, pentru că m'a atins neplăcut, cînd am cetit că cu atîta nșurîntă să ponegrește vrednicia unor oameni, cari numai bine să sillesc să facă.

G. Nicoardă,
preot gr.-cat.

Adunările

„Asociațiunii“ și a „Reuniunii Economice“ la Turdaș.

Duminecă, în 13 Aug. n. au avut loc în comuna Turdaș (îngă Orăștie) adunările culturale-economice vestite și de noi în numărul trecut. Ele s'au ținut în biserica gr. or. română, fiind de față și frații gr.-catolici, cu preotul lor în frunte.

Pentru a da o înfățișare mai sărbătorească adunărilor, corul „Reuniunii române de cîntări“ din Orăștie, a ieșit și el la Turdaș și aici a cîntat în biserică liturgia de Dima, sub conducerea acurată și sigură a dlui dirigent *Ioan Branga*. Poporul a rămas foarte plăcut atins de cîntarea corului. După slujba Dumnezească au urmat ședințele adunărilor, aci în biserică.

Intli s'a ținut adunarea Despărțămîntului „Asociațiunii“ în fața a tot poporului român din comună și a număroși inteligenți vecine: Pricaz, Boblna, Rapolt, etc. Dl director al despărțămîntului I. I. Lăpădatu a deschis'o prin o cuvîntare care, avînd în vedere că

acesta e an iubilar de jumătate de veac pentru Asociațiune, face o revivire asupra trecutului acestui prețios așezământ cultural, arătând cum s'a întemeiat cu conlucrarea puternică a Metropolitului Șaguna, apoi arătând în ce mâni a fost pusă conducerea ei: T. Cipariu, G. Barițiu, Al. Mocioni, I. Șterca-Șuluțiu și acum e încredințată vrednicului bărbat Andrei Bârsean. A trecut prin grele zile de nepăsare și răceală din partea obștei acest așezământ, totuși a putut întrupa lucruri frumoase, și chivernisește a-vere frumoasă, — mai ales că de vre-o zece ani e sprigită mai bine de obștea mare, — deși nu încă cum ar trebui.

Di Dr. Boca, adv. în Orăștie, a spus apoi o împărtășire populară din târful drepturilor, vorbind despre zestre, arătând ce era în trecut și ce e în ziua de azi zestrea din punct de vedere al dreptului, al legii, și arătând ce puțin e înțeles acest drept, pentru-ce să fac mulțime de greșeli, cari dau privilegiu la mulțime de procese (pîre). D-sa arată cum este azi statorit în legea statului treaba cu zestrea, și de ce trebuie să țină oamenii samă la înțelegerea asupra zestrî, dacă vreau să nu aibă val mai tîrziu și să nu bage neînțelegere în familiile nou formate pe care le privește.

Amîndouă împărtășirile au fost cu plăcere primite de ascultători.

Fiindcă dl director de până acum I. I. Lăpădatu, nu e în stare a mai îngrijii de conducerea Despărțămîntului, abzice, și adunarea alege în locul dsale pe dl *Dr. Aurel Vlad*, iar secretar pe dl *Dr. Enea Papiu*, cari avem cele mai bune nădejdi, că vor duce în Despărțămînt viață nouă, mai viuă, mai vădită în roade culturale.

Ca trimiși ai Despărțămîntului la Blaj să numesc noul director dl *Dr. Vlad* și secretarul *Papiu*.

— Tot aci și îndată, s'a ținut adunarea „Reuniunii Economice” române din Orăștie. Di *C. Baicu*, secretarul, dă samă despre lucrarea în anul trecut al Reuniunii. Fiind conducerea Reuniunii prea ocupată în alte părți, s'a putut face puțin, doar că membrilor li-au stat la îndemână mașinile economice pe care le-au folosit mai mulți. Președintele I. I. Lăpădatu abzielnd, adunarea alege președinte pe părintele *Ioan Moța*, fost mult timp secretar al Reuniunii la înființarea ei, iar în locul rămas gol în comitet a fost ales dl *Dr. Enea Papiu*.

Părintele *Adam Todor* aduce mulțumită comitetelor celor două așezăminte culturale-economice pentru ieșirea lor cu aceste adunări în mijlocul poporului din Turdaș.

A urmat prin comun în școală. Și aci corul „Reuniunii române de cîntări” din Orăștie, a desfășurat pe numeroșii oaspeți cu 2—3 cîntări naționale, frumoase și bine cîntate.

NOUȚĂȚI

Frumoasă știre literară.

Avem plăcerea a aduce la cunoștința publicului o știre literară, care va fi primită, de sigur, cu bucurie de iubitorii noștri de literatură frumoasă.

Di Oct. C. Tăslăuanu, secretarul „Asociațiunii” s'a hotărît să scoată de sub tipar o serie de volume literare pe ales, ca „Biblioteca Scriitorilor dela noi”, — adică a scriitorilor din Ardeal, Ungaria și Bănat. Să fie o serie de volume ce să stea, și ca cuprins și ca înfățișare din afară, pe o treaptă cu cunoscutele publicațiuni ale marelui Institut de editură „Minerva” din București.

Di Tăslăuanu căutînd un editor (purător de cheltuieli și desfăcător, vînzător) pentru Biblioteca plănuită, intrase în legături cu firma săsească *W. Krafft* din Sibiu, care s'a arătat gata a tipări volumele de literatură românească și a îngrijii de desfăcerea, de vînzarea lor. Dar pe cînd contractul eră gata între d. Krafft și Tăslăuanu, a intervenit dl *Sebastian Bornemisa*, stud. universitar, proprietarul „Librăriei Naționale” dela Orăștie, și a rugat pe dl Tăslăuanu a-i da dsale în editură Biblioteca din vorbă, căci o primește și dsa tocmai între condițiile cu cari ar lua-o firma *W. Krafft*. Di Tăslăuanu s'a bucurat că află un librar român care să leagă de acest lucru împreună cu însemnate cheltuieli, și bucuros a schimbă editura Bibliotecii predîndu-o „Librăriei Naționale” a dlui *Bornemisa*. Au încheiat cuvenitul contract, apoi s'au pus pe lucru. Cel dintîi volum, care deschide șirul de alese lucrări literare în „Biblioteca Scriitorilor dela noi”, este dl *Alexandru Ciura*, profesor în Blaj, cu un volum de foarte frumoase, duioase și dulci nuvele și schițe, — scoase mai ales din viața iubitorilor noștri frați *Moși* din Munții-Apuseni, a căror fiu iubit și iubitor este și dl *Ciura*. E dl *Ciura* mare meșter în a povesti aduceri aminte din viața *Moșilor* băieși ori ciubărari, și zbuciumări de ale sufletului în anii copilăriei și a tinereței. Cefitorii vor afla mare plăcere în cetirea gingașelor piese ale dlui *Ciura*.

E volum de 14 coale tipărite. Format „Minerva”.

Lumea adunată la sărbările dela Blaj va afla deja volumul dlui *Ciura* de vînzare la „Librăria Seminarială” din Blaj, precum și la „Librăria Națională” a dlui *S. Bornemisa* în Orăștie. Să-l caute, să-l ceară toată lumea. Că de mult volum de schițe mai plăcute nu a ajuns în mâinile publicului nostru cetitor!

Clipe de singurătate...

M'am strecurat așa pe nesimțite printre lume, abătîndu-mă spre cărarea pustie dela margine. Mergeam cu fruntea descoperită și o hîi mei căutau spre munții din depărtare. Lumea o lăsasem în urmă și freamătul mulțimei abia mai străbătea doar din cînd în cînd până la mine. Nu știu cum se face, dar sunt clipe, cînd aș vrea să nu mai aud nimic și să nu mai văd pe nimeni! Aș vrea atunci să f.g undeva departe d'parte, unde să sffrșește tot ce mi-ar putea trezi în minte lupta vieții pentru interese atît de meschline și trecătoare.. Creasta munților era scaldată în un roșu, care să întindea, ca o dungă uriașă deasupra lor. Cevaș mai la o parte

grămezi de nouri albi își purtau domol trupurile uriașe, schimbîndu-și tot mereu forma și chipul. Acușă erau ca niște urși albi de pe pustiurile mării înghețate, acușă ca niște pești uriași, cari atîrnau leneș în văzduh.

Mai în fund abia se zăria creasta unui munte, care, mi-aduc aminte, îl vedeam în după amezile senine de vară și din satul nostru, de pe coama dealului pe unde rătăcisem attea veri dearîndul. Ce lume era pe-atunci! Lipsit de ori-ce grijă, duceam acea viață, pe care nu o duce omul niciodată și a doua oară...

În minte mi se iviră ochii blînzi ai mamei, și începură a-mi răsună în urechi vorbe frînte pe cari mi le puneam la suflet de cite-ori plecam în străini. Ce bună era mama și cită dreptate avea, cînd îmi spunea cu vocea tremurătoare: »Eu am suferit mult, dar vreau ca tu să nu mai suferi. Și asta o poți, nu ți-se cere, decît să nu-ți legi sufletul de nimeni și de nimic, așa că în ori-ce bună-vreme să poți părăsi pe ori-cine, fără a simți mult lipsa acestuia și durerea, ce ți-o pricinuește».

Și vorbele acestea îmi răsună acum în urechi, ca un ecou îndurerat de departe, ca o normă de a străbate prin viață. Da, mama avea pe deplin dreptate, și eu am ascultat-o și de multe-ori m'am gîndit la vorbele acestea: să nu-ți legi sufletul de nimeni și de nimic! Am zis-o și eu în attea rînduri și-am mai zis-o și aceea: că nu regret nici-odată nimic ce trece. Și am mintit. Trecutul de cite-ori mi-se ivește în formă de amintiri, mă înduioșez și rămîn dus pe gînduri. Vraja ce trece, o simți îndoit de mult în nemulțumirea prezentului, ba chiar durerile din trecut ți-se par frumoase și pline de farmec oare-cum... E aceasta în firea omului, ca să regrete ce a trecut, poate fiind-că știe, că trece el însuși și să schimbă clipă de clipă.

... În momentul acesta, cum întunerecul începe a învălui culmea dealurilor, ce abia se mai zăresc, îmi vin attea amintiri dureroase în suflet. În fiecare zi perdem ceva din noi înșine, viața noastră ni-o perdem și simțim pe zi ce merge, că suntem mai greoi la minte și la trup. Să nu ți legi sufletul de nimic, e un sfat bun pentru sufletele împetrite, dar eu nu o pot face, mai ales n'o pot acum, cînd sufletul meu e atît de înșelat și pornit spre peire... Nu, nu se poate să nu-mi leg de ceva sufletul! Ba chiar e o trebuință, ca să mi-l leg de un alt suflet. Dacă știi, că e la spatele tale, ori alături de tine un tovarăș, ești par'că mai puternic în lupta vieții. De aceea, să mă lertî mamă, dar vreau să-mi leg de cineva sufletul, de un suflet iarăș, pe care însă nu l'am aflat încă! Și nu-l mirare, că nu l-am aflat. Azi lumea e meșteșugită și chiar sufletele sînt atît de ascunse, încît nu le găsești. Eu voi căta, și cred, că-l voi găsi.

Seb. Bornemisa.

Moștenitorul de tron la manevre. Conducerea manevrelor mari din Nordul țării și în anul acesta s'a încredințat Moștenitorului de tron *Francisc Ferdinand d'Este*, care va pleca în scopul acesta la 11 Septembrie spre *Bártfa*, unde își va avea cuartirul pentru citeva zile. Din *Viena* până la *Bártfa*, Moștenitorul de tron nu a lăsat ca să i se facă nici o primire de-alungul drumului. Numai tocmai în *Felsöviskôr* li vor zice comitele suprem și vice-comitele un bun sosit. Nu-i plac alaiurile, mai ales din parte ungurească nu.

Brașovul luminat cu electricitate din România. Se scrie din Brașov, că orașul voind să introducă luminatul cu electricitate, a făcut pentru aceasta contract cu firma *Lohmayer* din România, care are marile fabrici de electricitate la *Sinaia* și în *Cămpina*. Lucrările s'au început deja și în scurt timp vom vedea în Brașov strălucind noaptea pe străzi lumină adusă din România!

Sfințire de școală. În 19 August n. (Schimbarea la față) Români din *Pianul-de-jos* au frumoasă sărbare: își sfințesc școala cea nou zidită, bucuria și fala lor. Din acest prilej, comitetul parochial invită la festivitatea sfințirii școlii care va avea loc în numita zi după următorul program: La 8 ore a. m. serviciul divin. La 10 ore a. m. procesiune din biserică la școală. Sfințirea apei și stropirea cu apă sfințită. Prelegeri populare, ținute din partea despărțămîntului „Asociațiunii”. Prin comun (3 cor. de persoană). Seara *representație teatrală*, urmată de joc, arangeată de tinerimea studiosă din loc; intrarea 1 coroană de persoană.

Magazinul de scînduri din Orăștie, fost al firmei *Kohn*, — a trecut deja în proprietatea dlui *C. Baicu*, directorul școlii noastre românești din Orăștie, în a cărui grădină să afla. Di *Baicu* a făcut deja preluarea materialului, și de aci încolo poartă acest negoț de lemne de clădit și de scînduri, sub răspunderea proprie și sub firma sa. Atragem luarea aminte a poporului nostru cum-părător de scînduri și lemne de clădiri, asupra acestui magazin, la care dl *Baicu* asigură pe toți, că vor afla serviciu-solid și cinstit.

COLERA. Să iau și acum mereu măsuri împotriva ei, căci amănință din multe părți. Cercetările mai noi au dovedit cazuri de coleră în *Triest* și în comuna *Barthochi*, din *Istria*; aici patru, dincolo unul. Cei bolnavi au fost duși în spital și locuința lor desinfectată. Pentru a pune stavilă colerei, *Germania* a dat poruncă, ca în porturile (stațiile pentru corăbii) să nu fie primite corăbiile sosite din *Triest*, până nu sunt examinate și desinfectate (curățite).

Ad-vărată primejdie e însă și acum în Constantinopol, unde în o singură zi s'au îmbolnăvit de coleră 83 inși, dintre cari 24 au murit. Colera în Turcia a prins și în armată, care apoi a răspândit-o aproape peste tot. S'au luat multe măsuri de îngrijire, dar primejdia totuși e mare, și vapoarele europene, de teama colerei ci-că nici nu să mai bagă în portul Saloniki și nu primesc de aici călători.

Duel din ură față de Unguri. Cetim următoarele în un ziar maghiar: În cafeneaua Royal din Mărăș-Oșorhein candidat de avocat român Dr. Dorca și-a petrecut într-o noapte în societatea unor Unguri. Tot atunci s'o nimerit pe-acolo și un alt candidat de avocat român Dr. Svetcu, care ci-că ar fi mare uritor de Unguri. Când a văzut pe Dr. Dorca între Unguri, i-a aruncat câteva vorbe în trecut, dar acesta auzindu-l, s'a sculat dela masă și a lovit pe Dr. Svetcu. Urmarea a fost, că cei doi candidați de avocat s'au bătut în săbiu din pricina Ungurilor.

Căldurile în Berlin. Din orașul capitală al Germaniei să scrie, că pe-acolo încă și acum sunt niște călduri groaznice. Zi de zi leșină oamenii de căldură pe străzi, și mulțime din ei mor chiar! Din pricina căldurii un birjar a înebunit și sărind din trăsură, s'a luat cu biciul după oameni. Femei ce spălau haine pe margini de ruri, au căzut amețite în riu. — În Silezia în trei săptămâni s'au înecat 92, iar 28 au murit de insolajie (arsura soarelui pe cap).

Gloanțe aspre la manevre. În jurul Orăzii-mari zilele trecute făcea manevre regimentul 3 și 4 de honvezi, sub conducerea generalului Paczáy. Soldații trebuiau să puște cu gloanțe mincinoase, (cu stupuse de hirtie), dar careva a pus în pușcă gloanțe adevărate (aspre) din cari unul trecu tocmai pe la urechea generalului. Manevrarea a fost oprită îndată și au fost cercetate toate puștile soldaților. Cu chiu cu vai s'au aflat gloanțele adevărate la sergentul (zugsführer-ul) unei companii, pe care l'au arestat apoi îndată. S'a început cercetarea în taină și ci-că s'a dovedit, că sergentul voise să împuște pe unul dintre ofițeri, care era în apropierea generalului.

Comitetul bisericesc din Pancelova roagă pe toate unoratele institutii de bani și pe dnii cari au primit liste de adunat ajutor pentru zidirea bisericii în punct atât de primejdios pentru noi, — să binevoiască a grăbi cu trimiterea listelor și a ajutoarelor.

Mașina de zburat în manevre. Manevrelor din Croația din anul acesta ale armatei noastre, vor avea deosebită însemnatate, prin aceea, că vor lua la ele parte și

mașinele de zburat ale armatei austro-ungare!

În aceste manevre să va hotărî, dacă sunt de trebă sau nu, pentru treburi de războiu mașinele.

La manevre să vor folosi de tot vre-o 8 mașini, sub conducerea ofițerilor Umlauf și Bier, cari și până acum s'au dovedit de cei mai isteți zburători cu ele.

Petreceri.

Concert la Hațeg. „Reuniunea română de cântări din Hațeg“ invită la Concertul cel va organiza cu binevoitorul concurs al doșoarelor Florica Teodosiu, Roma Ciuciu și Florica Ciuciu, Sîmbătă, în 6/19 August 1911 (sărb. Schimbării la față), în sala cea mare a hotel. „Mielul de aur“ din loc. Venitul curat este destinat pentru procurarea unei scene.

Moarte. Ioan Stoian, preot gr. or. român din Frighaz, a încetat din viață Sîmbătă, în 12 August n., în etate de 47 ani, în al 18 lea an al fericitei sale căsătorii și preoție. Fie-i odichna ușoară.

Filiala „Bistrițanei“. Pentru orientarea onor. public din cerc vestim, că „Bistrițiana“ a deschis în Beclan o filială, care sa va ocupa cu tot soiul de afaceri de bancă, ca și centrala. Bistrița, la 1 August 1910. Direcțiunea institutului de credit și economii „Bistrițiana“. — Valeriu Poruțiu, director-exec.

Prof. Wilh. Tauffer, directorul clinicei r. ung. de femei, dela universitate, scrie: „Prescriu apa amară naturală Franz Josef cu cel mai bun succes ca purgativ distins“.

(203) 5—30

Cele mai plăcute și mai ieftine foi pentru popor

sunt „Libertatea“ cu adausele sale! Vezi prețul ei în fruntea foii.

Doamnă înaltă, vînzătoare de suflete nevinovate. Cetitorii noștri de pe la sate, nu prea știu multe despre un mare păcat al orașelor, despre așazisul: negoț cu carne vie... care coboară atât de jos pe unii oameni. E și acesta un fel de negoț, pe care îl poartă unii, cari nu mai au teamă nici de legile omenești nici de cele dumnezeiești! În mreaja acestor vînzători de suflete nevinovate, cad mai ales fete tinere, dela 13—14 ani în sus, cari nu cunosc încă toate stricăciunile unor suflete omenești. Pe aceste fete nevinovate înșelătorii ce le vîneză, le iau la ei, ca în slujbă, ca servitoare, și apoi le trimit prin țări streine, ca prin Rusia, prin Italia, prin Sîrbia, și prin alte țări îndepărtate, unde să nu le mai cunoască, nime, nici ele să nu cunoască, pe cineva, și unde sârmanele fete ajung pradă lacomiei unor

oameni și tineri stricți, și cad din treaptă în treaptă tot mai adînc în păcat. Ajung curțt marfă de vîndut. Din toată lumea ci că în nici o țară nu să face negoțul acesta mizerabil cu carnea vie, așa de mult ca tocmai în Ungaria!

Dovadă e despre aceasta și în-țimplarea de nainte cu cîteva zile, cînd a fost descoperit, că acest negoț păcătoș îl purta chiar soția văduvă a unui jude dela tabla crăiască din Budapesta: Sipos Irma!

Această femeie ci că înșela fetițe din familii bune, de domni, și în fel și chip le nebenea cu povești frumoase, că ce ușor ar putea ajunge bogate și fericite, și le făcea să fugă dela părinți, ducîndu-le unde li-să spunea că le așteaptă rîuri de bunătați. Ani de zile a trăit mizerabila din negoțul acesta și își făcea bani mulți, că avea legături cu negustori de acești bogăți din Rusia, și nimănu nu iar li trăznit prin cap, că o doamnă așa sus pusă, să fie o scorpie atât de pîcătoasă! Toată lumea o credea femeie de omenie și o primeau în case familii bune, mai ales, că era foarte isteată și dulce la vorbă.

Deunăzi își pusese iară ochii pe o fată de 16 ani, care era crescă toare la un inginer din Pesta, fată din casă destul de bună, cu școală chiar. Văzînd cît e de frumoasă, s'a dat pe lîngă ea cu vorba și a început s'o laude, că ce voce frumoasă are. „Cu vocea d'tale poți face parale multe!“ — zicea văduva judei de tablă, — și îți poți face o carieră foarte frumoasă, ca cîntăreață, în loc să rămii crescătorel...

I-a vorbit mereu fetii despre traiul ușor și frumos pe care l'ar putea avea, că loc ar ști ea pe sama fetii, — până cînd li luase mințile cu desăvîrșire de i-a făgăduit, că să duce să între în slujbă la o trupă ungurească din Rusia. Fata însă a început a să teme, și descosînd mereu pe văduvă, a aflat, că adică aceasta vrea să o trimită în o casă de stricăciune din Rusia, s'o vîndă acolo pe banii Asta a îngrozit-o, și și-a pus de gînd să descopere pe răuvoitoarea sa. Ca s'o poată face asta, a început a se prefaca că-i place și va merge, iar după-ce a aflat toate mișelile vînzătoarei, s'a dus la poliție și a spus cum stă

lucrul. Poliția s'a pus apoi la pîndă și tocmai cînd voia scorpia să plece spre Rusia cu vre-o 6 fete tinere încă, a pus mîna pe ea! Va fi greu pedepsită.

POSTA REDACȚIEI

Dlui I. Prodan a Onli, în Vînt. Foia d'tale ne vine mereu napoi, cu însemnarea dela postă că e-ti necunoscut la ei. Fii bun dă-ne adresa deplină, cu ulița și numărul casei.

Dșoarei Anuța Rog. în Făgăraș. Ai trimis numai 1 cor. 20 fl. pentru volumul de pe 1910. Dar prețul lui cu postă cu tot e publicat 1 cor. 40. Trimite și cel 20 fl., altfel nu putem expeda volumul.

I. Botig în N. g. E bine. Ești plătit pe anul întreg pentru d'ta. De aici foia îți merge.

Dlui Manciu Dum. în Rach. D'ta din faptul că îți vin ceva foi în fășia foilor dela noi, pe țîi vedeai că noi îți trimitem pe a noastre. Dar acolo la primărie ori la măciucaș, trebuie că cineva desface toate foile ce sosesc, le întinde și le ce este, își face casină din ele, apoi după ce s'a săturat binevoește a le pune iară în fășiile din care le-a scos, — dar încurează acum fășiile și îți pune d'tale „Poporul“ ori „Românul“, iar „Libertatea“ d'tale o dă la altul te miri cui! Torpe acest drum să perde și „Foaia Int.“ uneori de capeti „Lib.“ goală. — În astfel de cazuri în zadar vă plîngeți la noi. Mergeți cu foile sch rabate la primărie și luați de guler pe păcătoșul ce vi-le schimbă! Noi de aici nu vi-le putem aduce pîn' acasă.

Dș. C. Ghiș. în Girard (America). Pe anul de față nu ai plătit nimic. Trimite dară 3 dolari.

Dș. Petru Condre, Cristior (Bihor) și altora. Că de ce nu apare „Tovărășia“ vă rugăm a face întrebare de-adreptul la dl Vasile C. O vadă în Hunedoara (Vajdahunyad), cîci dsa o redactează.

Dș. N. Valin în Bufalo (America). Nu ai scris că acei binefăcători din Arad cari au dat cîte 100 dolari (și alții mai puțin) pentru ce scop i-au dat? Așa n'am putut publica, căci nu n'am putut alege cu înțeleșul din scrisoarea d'tale. De-i mai scrie în trebă, scrie mai acurat despre ce e vorba și pune numele de nou, că noi scrisoarea asta nu o mai păstrăm.

Dlui P. Cira în Tor. m. De aici foile îți merg. De plătit, ai plătit numai 3 cor.

Dlui Sim. Boch. Același răspuns. Plătit ai 2 cor. 50 fl.

Dlui N. Buntean. Nu ne ești dator nimic. Ai plătit 6 cor. „Halima“ le așli la „Librăria Națională“ de-aici.

Dlui I. B. în Reci. Nu aflăm să ne fi sosit scrisoarea din vorbă.

Pictor de case și firme.

Subscrisul fac cunoscut că m'am așezat în Orăștie (casele ospătăriei Vlad, în drumul țării) ca

zugrăvitor de case, de biserici, de firme și vopsitor.

Primesc zugrăviri de case și de biserici după modelele cele mai nouă. Fac table de firme frumoase! Vopsesc uși, ferestri, mobile, padimente, în colorii de oleiu.

Rog a fi onorat cu comande. Prețuri moderate!

CAROL SCHMIDT,

pictor-zăgrăvitor în Orăștie (Szászváros).
Drumul țării, casele ospătăriei Vlad.

(259) 1—5

!! AVIZ !!

Aducem la cunoștința on. public, că prin mijlocul lunei Septembrie, deschidem în Orăștie, strada principală (îngă prăvălia de sticlărie Szöllösy), un depozit bine asortat în mărfurile următoare:

Plinzărie, Creas, Chiffoane, Batist, Percail, Cartoane,
Satinuri, Țesături, Stofe de păr și de mătăasă, etc.

Ćirpe de delaine, — de mătăasă «Signorina-Double-Atlas» și negre, de păr, cu ciucuri de ibrișin, foarte frumoase!, după moda cea mai nouă!

Pentru industria de casă avem toate articolele necesare ca: Bumbace, Arniciuri, în toate colorile, garantate de spălat, Sirmă de țesut, de brodat, Sirmă sūcită pe bercă, așanumită «Brillant», mătăsuri de cusut, de brodat, fir de aur, etc.

Strămătură, Bercă, Lână de țesut și Ispahan.

Paploane de rouge, clott, și cachemir în toate mărimile.

Pentru saisonul de toamnă și iarnă ne sosesc frumoase articole, ca: Barchet tennis, velour, flanel. Ćirpe de bercă de pelüşches și Menille. Ciorapi, Tricotage, Mănuși, etc. etc.

Intrînd în legătură cu fabricile cele mai mari și renumite din țară și străinătate, punem la dispoziția on. public mărfuri de calitate cea mai bună, pe îngă prețuri foarte moderate! Recomandăm deci magazinul nostru ca izvorul cel mai solid și ieftin de cumpărare!

Rugînd on. public, a ne da binevoitorul sprigin, semnăm

Cu toată stima:

PASOU & INIȘCA
comerțianți.

(261) 1-3

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Doi

Învățăcei tipografi

să primesc

în „Tipografia Nouă” din Orăștie.

Să fie bine dezvoltat.

Vîrsta: 14—16 ani.

Să știe bine cetil și scrie.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEĂ, căoi Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe îngă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl.,
Rizling 68 fl.,
Roșu 76 fileri.

Vinuri noi: Rizling 54 fl.,
Rizling și Ruge
amestecat 50 fl., Siller 52 fl.

Rachie de trevere (comină) K 160
Rachie de comină, specialit. „2”
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în filori. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus și cu rambursă.

Vase împrumute pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii și neg. de vinuri.
(257) Világos, (Arad m.) 2-22

Cele mai bune călcîie de gummi

sunt călcîiele:

Co-o-e? „Tata no-a slobozit! Că-ă veritabile hilze de cigarette *Antitnicotin* de-alui *JACOBI* în cutii de lemn!”

Ai grijă! Numai cu scrisoarca
JACOBI e bună!

Croitorie de Dame.

Subscrisele avem onoare a face cunoscut on. public din Orăștie și jur, că, după-ce am învățat croitoria de dame și am făcut praxă de 5 ani, în ateliere de primul rang din Pesta și alte orașe mari din țară, — ne-am așezat în Orăștie, deschizînd

atelier propriu

de croitorie pentru dame

pe drumul țării, casele din colț (vis-à-vis de magazinul de scînduri a dlui C. Baicu).

Rugăm pe onoratele dame din loc și jur, să ne onoreze cu comanda lor, — asigurîndu-le de executare fină, cu gust, după cea mai nouă modă!

La cerere, fiind done, mergem să executăm lucrări și la casă.

SOFIA și SUSANA STAN,
croitorie de dame în Orăștie.

1-2 (260)

Căsătorie.

O domnișoară tineră, de 18 ani, fată foarte frumoasă, crescută casnic, fiică orfană de învățător, aflătoare la casă de preot, — foarte potrivită pentru un preot, învățător și negustor vrednic, — în lipsa de cunoștință, caută cunoștință pe calea aceasta. Are și zestre de 2000 cor. În lucru de casă foarte pricepută. Își coase singură hainele, gospodină bună. (246) 3-3.

Adresa la administrația foii.

O calfă de prăvălie și un învățacel

află aplicare numai decît în prăvălia mixtă a negustorului român:

Ioan Cutean,

(245) 3-3. din Brad (com. Hunedoarel).

Casă de vînzare.

Casa de pe drumul țării nr. 32, din Orăștie, — în care de 28 ani este *ferărie, rotărie și curăldrie*, cu lucrătoare potrivită, deosebită, pentru fiecare meserie, precum și edificiile laterale de lipsă,

e de vînzare

din mână liberă! Informații mai deaproape la văduva după Mathias Kapranzay, în case. (243) 3-3

Învățător pensionat,

inițiat în parte în lucrurile notariale, — om deplin sănătos, cu putere de muncă, — cantă aplicare în o cancelarie notarială sau altă cancelarie potrivită. — Condiții după înțelegere, (254) 2-2

Adresa o dă Administrația foii.

Un commis,

cu praxă bună în branșa de manufactură, află aplicare sub condițiuni favorabile, la firma

Ioan Comșa & Fiu
Săliște (Szelistye).

(252) 3-5

VIN!

Am circa 40 buți de vin, numai original ardelenesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litrul.

HANS STEPHANI,
Hotel „Transsylvania”
Orăștie.

(63) 25-45

„Város-major Szanatorium”

și

„HYDROTHERAPIE”

26 odăi arangiate cel mai modern. Supraveghiere medicală permanentă.

Telefon 88-99.

Birou central; stabiliment medical:

Budapest, Ferencz körút 29.
n. a 8-9; d. a. 3-5.

Director-șef:

Dr. Cosmutza.

(884) 32-

AVIZI

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc, că mi-am deschis

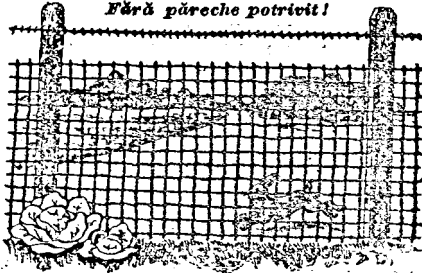
cancelaria advocațională
în **Budapesta**, VIII. Hunyadi
utca 15.

Dr. Liviu Lința
advocat.

(241) 4-5

Garduri, tare ieftine!

Producele indigenă!
Fără păreche potrivită!

(85) Ușor de mannat; 21-20

Nenumărate scrisori îmi mulțumesc că

Teșetura de drot „HUNGARIA”
e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul
pe metru pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul

Alexander Haidecker,

fabrică de sunți de drot

și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85.

Serviciu repede, favorabil și punctuos. — Catalog ilustrat, gratis și franco.

„ARIEȘANA”

Institut de credit și economii, societate pe acții în Turda.
Cheque-Conto 25209. Filială în Iara. Telefon 38.

Escomptează cambii simple și ipotecare pe lângă 7-8%.

Face împrumuturi pe obligații întabulate și caventate cu 7-8%.

Finanțializează tot felul de întreprinderi economice.

Primește depuneri pe lângă libele și în Cont-curent cu 5%,
după cari darea o plătește institutul.

Sume de 5-6 mii coroane să pot ridica ori-cînd, fără abdicere;
sumele mai mari, după starea casei.

(154) 17-

Direcțiunea.

Telefon 172. „LA CROITORIA UNIVERSALĂ” Telefon 172.

I. PETRAȘCU, SIBIU — NAGYSZEBEN,

Strada Cisnădiei Nr. 30 ::
Depozit de stoffe engleze și germane.

Să pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, baltoane, etc. — Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit să află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, porteepe, mănuși, etc.

Atrag deosebită atențiune asupra reverenzilor
preoțești, ce să pregătesc în atelierul meu,
după moda cea mai nouă.

Comandele să pregătesc în timp foarte scurt.

(169) 16-20

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște

Primește depuneri spre fructificare fără anunt cu 4%, pe lângă anunt cu 4 1/2% — iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri și ridicări să pot face și prin Cassa de păstrare postală.

Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă împrumuturi:

pe cambii,

pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități,

pe obligațiuni cu caventă

ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau de valoare (acții și efecte publice).

Dobînda variază între 8% și 6%, după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

Schimbă, adică cumpără și vinde, ori ce fel de monede streine cu, cursul zilei.

(202) 9-20

Direcțiunea.

Cruțați și Vă încercați norocul fără margini!!

Fiecare loz cîștigă necondiționat! Cîștigurile să plătesc imediat!

Tragerile și cîștigurile sunt chezășuite din
partea visteriei statului!

De 500.000 cor.

va fi cîștigul principal care să va sorti la tragerea din

25 August st. n. 1911

a lozurilor dela **Banca Hipotecară Ungară!**

Vă invităm cu toată onoarea a cumpăra cel puțin o bucată două din lozurile acestea de prima bonitate, cari prezintă necondiționat cel mai bun sistem de păstrare, combinat cu cele mai extraordinare șanse de cîștig, fără de nici un risic, și fără a perde un ban măcar!!!

Pentru a înlezni ori-cui cumpărarea acestor lozuri, le vindem și pe rate lunare și anume, de prezent pe **35 rate de cîte 6 cor.**

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de-odată, îi cvităm a 4-a rată gratuit.

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar cîștigul este în întregime al lui. Cu plăcree trimitem ori-cui prospectul cu explicările necesare. Binevoii a ne trimite adresa corectă.

6 trageri în fiecare an!!:

25 Februarie, 25 Aprilie, 25 Iunie, 25 August, 25 Octobere, 27 Decembre, în

decursul cărora să trag la sorti peste 2 și 1/2 milioane cor. Durata jocului este încă

circa 48 de ani, în care restimp să împarte proprietarilor de lozuri suma conziderabilă de circa

130 de milioane coroane.

Acelaș număr poate cîștiga și de mai multe-ori!

Lista oficioasă de trageri să trimite după fiecare tragere punctual!

Cu ocaziunea aceasta notăm, că cîștigul principal dela tragerea ultimă din 25 Iunie a. c. în sumă de **Cor. 100.000** — s'a solvit deja fericitului posesor al lozului **Seria 950 Nr. 9.**

Comandele sunt a să adresa pe cuponul dela mandatul postal, către

USTREDNÁ BANKA UCASTINY SPOLOK,
Budapest V., Sas utca nr. 24.

(237) 4-4